

JUGOSZLÁVIA BARLANGVILÁGÁBAN

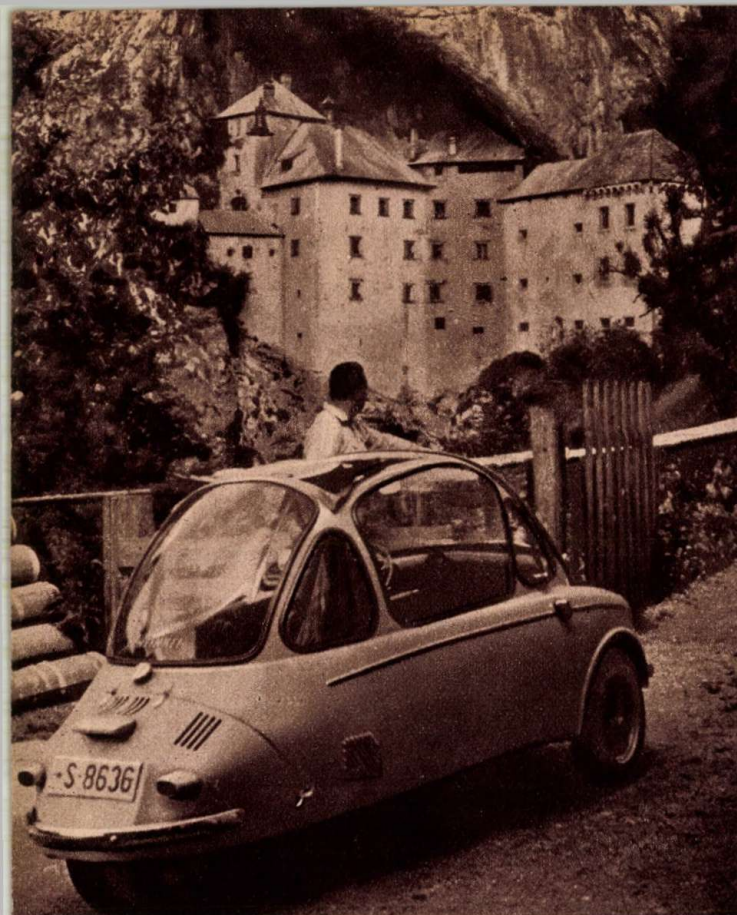
Július és augusztus hónapokban, a Ljubljana-i Tudományos Akadémiához tartozó Postojnai Barlangkutató Intézet vezetőjének, *dr. Savnik Roman*-nak és munkatársainak meghívására Jugoszláviában végeztünk karszt tanulmányokat. Ennek során az Alpoktól le egészen Albániáig, Szlovénia, Horvátország és Dalmácia hatalmas karsztfennsíkjait, felszíni és föld alatti karsztjelenségeit tanulmányoztuk. A II. világháború óta ez volt az első alkalom, hogy a magyar karsztkutató szakemberek és a jugoszláv speleológusok személyesen, a munkaterületeken találkozhattak és tapasztalataikat kicserélhették. Felejthetetlenül szép és gigászi méretű barlangvilágokkal, föld alatt dübörgő folyamtitánokkal és a Föld legnagyobb, legtipusosabb felszíni karsztjelenségeivel, óriásponorokkal, megyének beillő nagyságú pöljénekekkel, tenger alatti forrásbuzogókkal, egészen a forrásszájig hajózható karsztforrásokkal ismerkedhettünk meg. Jugoszláviáról nyugodtan mondhatjuk, hogy a karsztok országa. Hiszen az összefüggő karsztfennsík, ahol minden folyó lényegében a föld alá vágta völgyületét, medrét, nagyobb kiterjedésű, mint egész Magyarország. Ebben a különleges világban szinte még az emberek életnagysága is „karsztos”. A víz, a forrás és a víznyelő, a barlang és a szikla, a kevéssé termőtalaj és a tenger: jószerével ebből áll az egész világ, ha a karsztokat járód, s lakóival beszélgetsz.

Tanulmányutamnak egyik érdekes eredménye lett egy barlangfeltárási kísérlet beindítása. A világhírű Postojnai-barlangtól nyugatra, mintegy 20 kilométerre, a *Nanos* nevű 1300 méteres felszínű, roppant kiterjedésű karsztfennsík lábánál bukkan felszínre — több száz méteres függőleges sziklafal aljából — a *Vipava-forrás*. Vízhozama ottjártamkor (alacsony vízállásakor) kb. 30 köbméter volt másodpercenként (30 000 l/sec.). E gigantikus méretű forráskolosszus és környékének alaposabb tanulmányozása során néhány olyan jelenségre lettem figyelmes, amelyből — a magyarországi karsztkutatói tapasztalatok alapján — arra lehetett következtetni, hogy a *Nanos* fennsíkja alatt Jugoszlávia egyik legnagyobb méretű barlangrendszere húzódik meg. Ma még hozzáférhetetlenül, feltáratlanul, ismeretlenül. Vizsgálataink szerint ennek a nagy összefüggő rendszernek csak egy kis oldalága az a 7 km hosszúságban ismert barlangalagút, amelynek bejáratába építették a híres rablófészket, Luegg várát (Predjamskih Grad). A *Vipava* forrástava közvetlen közelében, egy régen felhagyott kutató táróvágat oldalában sikerült vizsgálataink során olyan pontot megjelölni, ahol megadott irányú, néhány méter hosszúságú oldalvágattal — véleményem szerint teljes biztonsággal — a feltételezett óriási barlangalagútba, föld alatti folyammederbe juthatnánk. Ezt a szakvéleményemet pontosan lerögzítettük s megbeszéltük a Postojnai Karsztkutató Intézet munkatársaival. A feltárási kísérlethez szükséges felszereléseket, fúrókat, robbanóanyagokat stb. előteremtik, majd magát a megbeszélt munkát is elvégzik, annál is inkább, mert roppant kíváncsiak ők is nemcsak az esetleges barlangra, hanem a módszer használhatóságára is, amellyel e pont ilyenértelmű megjelöléséhez jutottunk. Ha okfejtéseink helyesnek bizonyulnának, úgy ezen a helyen rövidesen megnyílhatna az első olyan jugoszláviai barlangrendszer, amelynek feltételezésére és feltárása tudományos elméleti megfontolások vezettek.

Néhány nappal ezelőtt vettük Postojnából *dr. Savnik Roman* levelét, aki időközben Magyarországon is járt, hogy kutatási módszereinket és karsztjainkat a helyszínen is tanulmányozza. E levélben arról kaptunk értesítést, hogy a megbeszélt munkákat megindították. A kutatótáró végpontján hirtelen olyan erős légmozgást kaptak, amelytől a munkások megijedtek és otthagyták a munkahelyet. A sziklarepedésből hangosan bőgő zúgással süvölt elő az erős légáramlat.

Lehetséges, hogy a tudomány nemzetköziségének nagy-szerűségét ez a munka rövidesen újra diadalra juttatja?

Jakucs László
geológus

Luegg rablóvára a barlang szájában
(Jakucs László felv.)

A Krizsna-jama csodás szépségű föld alatti tavain
(Franci Bar felv.)

